

Tourism and Recreation

<https://dergipark.org.tr/tourismandrecreation>

E-ISSN: 2687-1971

Rekreasyonel alan kullanımında koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna etkisi

The effect of coronavirus anxiety on life satisfaction in recreational area use

Ramazan Özavcı¹, Gülçin Gözaydın²

¹Bingöl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, ramazanozciii@gmail.com, 0000-0003-3370-8067

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, gulcingozaydin@comu.edu.tr, 0000-0001-8612-6074

MAKALE BİLGİSİ/ARTICLE INFO

Araştırma / Research Article

Anahtar Kelimeler:

Rekreasyon, Koronavirüs, Kaygı, Yaşam Doyumu.

Key Words:

Recreation, Coronavirus, Anxiety, Life Satisfaction.

Gönderme Tarihi/Received Date:

25.11.2022

Kabul Tarihi/Accepted Date:

12.12.2022

Yayımlanma Tarihi/Published Online:

31.12.2022

DOI:

[10.53601/tourismandrecreation.1210330](https://doi.org/10.53601/tourismandrecreation.1210330)

ÖZET

Araştırmanın amacı, rekreasyonel alan kullanımında koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna etkisinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda Balıkesir ilindeki Atatürk Parkı'na boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla gelen 276 gönüllü katılımcı araştırma örneklemini oluşturmuştur. Katılımcıların koronavirüs kaygısının ortaya koyulması amacıyla koronavirüs kaygısı ölçeği kullanılırken yaşam doyumunun değerlendirilmesi için Yaşam Doyumu Ölçeğinden yararlanılmıştır. Elde edilen veriler Smart PLS aracılığıyla test edilmiştir. Anketlerden elde edilen verilerin yapısal modelde incelenmesi sonucu rekreasyonel alan kullanımında hissedilen koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu negatif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Söz konusu etkiye göre, koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu %4 açıkladığı saptanmıştır. Ayrıca koronavirüs kaygısında meydana gelecek bir birimlik değişimin yaşam doyumunda negatif yönlü olarak -0,204 düzeyinde bir değişime yol açtığı anlaşılmıştır. Sonuç olarak, bu çalışmada elde edilen bulgularından hareketle rekreasyonel alan kullanımında koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu olumsuz etkilediği söylenebilir.

ABSTRACT

The aim of the research is to examine the effect of coronavirus anxiety on life satisfaction in recreational area use. For this purpose, 276 volunteer participants who came to Atatürk Park in Balıkesir province to spend their leisure formed the research sample. While the coronavirus anxiety scale was used to reveal the coronavirus anxiety of the participants, the Life Satisfaction Scale was used to evaluate the life satisfaction. Obtained data were tested via Smart PLS. As a result of examining the data obtained from the questionnaires in the structural model, it was determined that the coronavirus anxiety felt in the use of recreational areas negatively affects life satisfaction. According to the said effect, it was determined that coronavirus anxiety explained 4% of life satisfaction. In addition, it was understood that a one-unit change in coronavirus anxiety caused a negative change of -0.204 in life satisfaction. In conclusion, based on the findings of this study, it can be said that coronavirus anxiety negatively affects life satisfaction in recreational area use.

1. Giriş

Bireylerin istekleri doğrultusunda tercih edebildikleri ve çeşitli etkinliklere katılabildikleri, tesisleşmeden bağımsız sosyal etkileşim temelli alanların kullanımı rekreasyonel alan olarak düşünülebilir (Kalkan, 2012). Rekreasyonel alan kullanımı, oldukça eski dönemlere dayansa da modern toplumun ihtiyaç duyduğu bu tür alanların hizmete sunulması önemli görülmektedir. Nitekim hali hazırda kullanılan rekreasyonel alanların bireyler üzerindeki etkilerinin olduğu bilinen bir gerçektir. Özellikle II. Dünya Savaşı'nın ardından gelir seviyesinin artması (Jensen & Guthrie, 2005), teknolojinin gelişerek bu tür alanlara ulaşımın olağan hale gelmesi ve gittikçe kalabalık hale gelen kentlerden doğaya doğru bir yönelimin oluşması rekreasyonel alan kullanımını artırmıştır

(Olson, 2010). Özellikle şehir yaşantısının neden olabildiği stres, kaygı ve benzeri olumsuz duygu durumlarından arınmak amacıyla veya günlük rutinin değiştirilmek istenmesi doğal alanların tercih edilmesini normal hale getirmiştir (Koçak & Balcı, 2010). Söz konusu rekreasyonel alan kullanımının bireyler açısından sosyalleşme, mutlu olma, yenilenmiş ve güçlü hissetme, kişisel gelişim, sağlıklı hissetme, yeni becerilerin öğrenilmesi ve olumlu birçok duygunun gelişmesi gibi etkilerinin olduğu anlaşılmaktadır (Ardahan & Lapa, 2011). Bu açıdan bakıldığında rekreasyonel alan kullanımının bireyin yaşama dair genel değerlendirmesine olumlu katkı sağlayabileceği söylenebilir. Bireyin yaşamına yönelik genel değerlendirmesi, yaşamından duyduğu memnuniyet kısaca yaşam doyumunu göstermektedir (Pavot & Diener, 2008). Yaşama dair genel algı ve hislerin bir göstergesi (De Vos, 2019)

* Sorumlu yazar /Corresponding author.

Arş. Gör. Dr., Bingöl Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, ramazanozciii@gmail.com, 0000-0003-3370-8067

ve bilişsel bir değerlendirme (Diener & Seligman, 2004) olarak ifade edilen yaşam doyumunun birçok unsurdan etkilendiği düşünülmektedir.

Dünyayı etkisi altına alan koronavirüsün ilk gözlemlendiği Aralık 2019 dönemi itibarıyla küresel bir mücadele anlayışı ortaya çıkmıştır. Çin'in Wuhan kentinden dünyaya yayılan bu virüs çok sayıda insanın hastalanmasına, sosyal izolasyon altında yaşamasına ve ölmesine neden olmuştur. Söz konusu koronavirüsün ülke ekonomilerine olumsuz etki etmesinin yanı sıra sosyal yaşamı da olumsuz etkilediği açıktır (İbiş, 2020). Bu virüse karşı başlatılan savaş neticesinde sağlık çalışanları ve insanların büyük çoğunluğunun psikolojik açıdan olumsuz etkilendiği söylenebilir (Ransing vd., 2020). Özellikle endişe, korku ve kaygı düzeyinin toplumda artması koronavirüsün en önemli olumsuz etkilerinden sayılabilir (Ahorsu vd., 2020; Kement vd., 2022). Bu durum tüketicilerde olduğu gibi çalışanlarda da olumsuz sonuçlar doğurduğu söylenebilir (Bilsland vd., 2020; Konyalılar, 2021). Bütün bunların neticesinde enfekte olmuş bireylerin varlığının sosyal dışlanmayı da beraberinde getirdiği gözlemlenmektedir (Zhang vd., 2020).

Rekreasyonel alan kullanımının bireylere olumlu duygu kazanımı sağlamasının yanı sıra yaşama dair genel memnuniyetin artabileceği söylenebilir. Öte yandan yaşam doyumunun hassas bir duygu durumu olması birçok unsurdan etkilenmesini mümkün hale getirebilmektedir. Özellikle de koronavirüs ile başlayan ölüm haberlerinin artması, hastalıklar ve sosyal izolasyonun bu anlamda yaşam doyumunu olumsuz etkileyebileceği düşünülmektedir. Nitekim kaygı duygusunun artmasının yaşam doyumunu düşürebileceği söylenebilir. Bu anlamda rekreasyonel alan kullanımında hissedilen koronavirüs kaynaklı kaygı durumunun yaşam doyumuna olan etkisi bu araştırma kapsamında ele alınmıştır. Ortaya çıkarılmak istenen sonuç için Balıkesir il merkezinde yer alan ve şehirde yaşayan her yaş kategorisi, meslek grubu veya her cinsiyetten birey tarafından ziyaret edilebilen Atatürk Parkı belirlenmiştir. Atatürk Parkı piknik alanları, köpek gezdirme ve yürüyüş parkurları, çocuk parkları, oturma yerleri gibi çeşitli rekreasyonel aktiviteler için imkân tanıyan bir alan olarak dikkat çekmektedir. Şehir tam merkezinde konumlanmış olması söz konusu alana ulaşımı kolaylaştırmakta ve gün içerisinde yaşlı veya genç birçok kişi tarafından ziyaret edilmesini sağlayabilmektedir. Bu özelliklerinden hareketle Atatürk Parkı bu araştırmanın yürütülmesi amacıyla çalışma alanı olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda söz konusu bu araştırma kapsamında rekreasyonel alan kullanımında koronavirüs kaygısının hissedilmesinin yaşam doyumuna nasıl bir etki edeceği düşüncesinden hareketle elde edilecek sonuçların literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir.

1.1. Kuramsal Çerçeve

Rekreasyonel alan kullanımına yönelik literatürden hareketle bireylerde olumlu etkiler meydana getirdiği dolayısıyla yaşama dair genel bir memnuniyet sağladı söylenebilir. Bu yönde yapılan çalışmalar yaşam doyumunun fiziksel ve zihinsel sağlıkla ilişkili olduğunu göstermektedir (Diener & Biswas-Diener, 2008; Hicks & Routledge, 2013;

Batthyany & Russo-Netzer, 2014). Satıcı vd. (2021) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada koronavirüs nedeniyle oluşan kaygı durumunun; endişe, depresyon ve stres ile pozitif yönlü bir ilişkiye sahip olduğu görülmüştür. Bir diğer çalışmada Trzebiński vd. (2020) yaşam doyumunun, covid-19 stresi ve kaygı durumuyla negatif yönlü bir ilişkiye sahip olduğuna işaret etmişlerdir. Koronavirüs yayılımı sürecinde hastane çalışanlarına yönelik yapılan bir araştırma sonucu da benzer olarak kaygı duygusunun yaşam doyumuyla negatif yönlü olduğunu ortaya koymuştur (Karabağ Aydın & Fidan, 2022). Söz konusu literatür korona temelli kaygı durumunun yaşam doyumunu ile negatif yönlü bir ilişkiye sahip olduğundan söz etmektedir. Öte yandan bu araştırmanın yapıldığı 2022 yılında her ne kadar psikolojik etkisi devam etse de koronavirüs önlemlerinin neredeyse tamamen kaldırılmış olması nedeniyle, bireyler rekreasyonel alanlara özgürce yönelebilmektedir. Ancak koronavirüse yönelik yeni varyantların tespit edilmesi ve ilk varyantın neden olduğu olumsuz etkilerin koronavirüs kaygısının devam ettiğini düşündürmektedir. Buna göre H_1 hipotezi kurulmuştur.

H_1 : Rekreasyonel alan kullanımında koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna negatif yönlü bir etkisi vardır.

2. Yöntem

Araştırma betimsel tarama modeli biçiminde anket yöntemiyle elde edilen verilerin analiz edilmesiyle yapılmıştır. Betimsel tarama modeli, geniş gruplarda olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı bir yaklaşımdır. Bu açıdan nicel bir niteliğe sahiptir (Karasar, 2018). Araştırmada 2022 yılında Balıkesir ilinde yer alan rekreasyonel bir alan olarak kabul edilen Atatürk Parkı'na boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla gelen 276 gönüllü katılımcı kolayda örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Hair vd. (2010)'e göre örneklem büyüklüğü araştırmada kullanılan ifade sayısının on katı ile ilişkilendirilmiştir. Bu anlamda söz konusu araştırmada yer alan 276 örneklemin yeterli olduğu ve evreni temsil ettiği söylenebilir.

Tablo 1. Katılımcılara Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

Değişkenler	n	%	
Cinsiyet	Kadın	174	63,0
	Erkek	102	37,0
Yaş	18-19 yaş	99	35,9
	20-21 yaş	100	36,2
	22-45 yaş	77	27,9
Boş Zaman Süresi	1-2 saat	43	15,6
	3-4 saat	87	31,5
	5-6 saat	89	32,2
	7 saat ve üzeri	57	20,7
Toplam	276	100	

Araştırmada yer alan katılımcıların %63'ü kadın ve %37'si erkektir. Katılımcıların büyük çoğunluğu %72,1 ile 18-21 yaş aralığındadır. Boş zaman süresine göre yapılan incelemede katılımcıların %63,7'sinin 3-6 saat arasında günlük boş zamana sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada Akkuzu vd. (2020) tarafından Lee (2020)'nin çalışmasından uyarlanan Koronavirüs Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Söz konusu ölçek olumsuz ifadelerden oluşan beş maddeli, beşli likert yapıda ve tek boyutlu bir niteliğe sahiptir. Yaşam doyumunun ölçülmesi amacıyla Diener vd. (1985) tarafından geliştirilen ve Dağlı ile Baysal'ın 2016 yılında Türkçeye uyarladığı Yaşam Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek tek boyutlu, beş likertli ve beş maddeden oluşmaktadır.

Araştırmada elde edilen veriler ile kurulan modelin uygunluğunu tespit etmek ve kurulan hipotezin test edilmesi için Smart PLS 4 kullanılmıştır. Smart PLS 4 uygulamasında analiz süreçleri ölçüm modeli ve yapısal model olmak üzere iki aşamada ele alınmıştır. Birinci aşamada ölçüm modelinin güvenilirliği (Cronbach Alpha, Composite Reliability) ve geçerliği (Uyum Geçerliği, Ayrım Geçerliği) test edilmiş, ikinci aşamada ise yapısal model (VIF, açıklama oranı R^2 , değişim miktarı β , Path Diyagramı) değerlendirilmiştir. (Çalışmanın yürütülmesi amacıyla Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 20.10.2022 tarihinde E-84026528-050.01.04-2200250260 sayılı kararı ile izin alınmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ölçüm modeline yönelik güvenilirlik ve geçerlik sonuçlarının yanı sıra koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna etkisine yönelik yapısal model kurgulanmış ve bu yöndeki sonuçlara yer verilmiştir.

3.1. Ölçüm Modeli Sonuçları

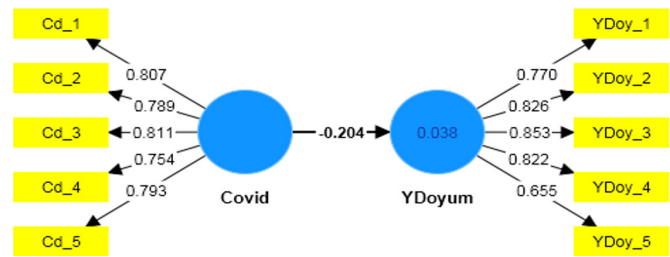
Cronbach Alpha, bileşik güvenilirlik ve rho_a sonuçları 0,70 üzerinde olduğundan ölçeklerin güvenilir olduğu söylenebilir (Hair vd., 2014; Hair vd., 2017). CR değeri 0,70 üzerinde ve AVE değeri 0,50 üzerinde olduğundan ölçeklerin uyum geçerliğinin sağlandığı kabul edilmiştir (Fornell & Larcker, 1981; Hu & Bentler, 1999; Gaskin & Lim, 2016; Kartal & Bardakçı, 2018). Faktör yüklerinin 0,40 üzerinde olması da yapı geçerliğinin sağlandığına işaret etmektedir (Hair, vd., 2014).

Ölçüm modeline ilişkin çeşitli sonuçlara Şekil 1'de yer verilmiştir.

Tablo 2. Güvenirlik ve Geçerlik Sonuçları

Değişkenler	λ	α	CR	rho_A	AVE
Koronavirüs Kaygısı					
1. Koronavirüs hakkında çıkan haberleri ..... baygınlık hissi yaşadım.	0,807				
2. Koronavirüsü düşündüğüm için uykuya dalmakta ... sorun yaşadım.	0,789				
3. Koronavirüsü düşündüğümde ..... donup kaldım.	0,811	0,852	0,893	0,858	0,626
4. Koronavirüsü düşündüğümde ..... iştahım kesildi.	0,754				
5. Koronavirüsü düşündüğümde ..... mide problemleri yaşadım.	0,793				
Yaşam Doyumu					
1. İdeallerime yakın bir yaşantım vardır.	0,770				
2. Yaşam koşullarım mükemmeldir.	0,826				
3. Yaşamımdan memnunum.	0,853	0,853	0,891	0,897	0,622
4. Şimdiye kadar yaşamdan istediğim önemli şeylere sahip oldum.	0,822				
5. Tekrar dünyaya gelsem hayatımdaki hemen hemen hiçbir şeyi değiştirmedim.	0,655				

λ =Faktör yükü; α =Cronbach Alpha; CR=Composite Reliability(Bileşik Güvenirlik); AVE=Ortalama açıklanan varyans

Şekil 1. Ölçüm Modeli Sonuçları

Ölçüm modellerinin ayırt ediciliği ayırım geçerliği olarak ele alınmıştır. Buna göre, yapıların her birinin AVE karekökünün diğer bir yapı ile korelasyonundan daha yüksek olmasını gerektirmektedir (Fornell & Larcker, 1981; Hu & Bentler, 1999; Gaskin & Lim, 2016). Çıkan sonuçlara göre de tüm yapıların AVE karekökünün korelasyon değerlerinden daha büyük olduğu anlaşılmıştır. Öte yandan HTMT sonuçlarının ayırım geçerliği açısından bir gösterge olarak kabul edilmesi, HTMT değerinin 1'in altında kalması nedeniyle ölçüm modellerinin ayırım geçerliği kabul edilmiştir (Henseler vd., 2016). Elde edilen bu sonuçlara göre ölçüm modellerinin ayırım geçerliklerinin sağlandığı söylenebilir.

Tablo 3. Ayırım Geçerliği Sonuçları

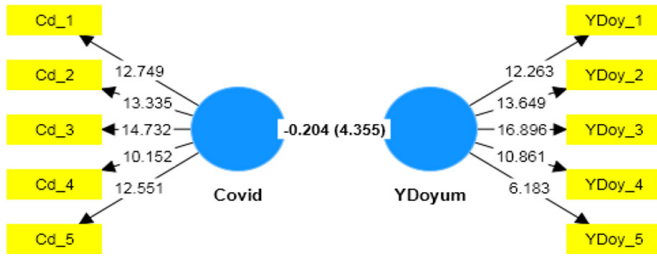
Değişkenler	Koronavirüs Kaygısı	Yaşam Doyumu
Fornell-Larcker Kriteri		
Koronavirüs Kaygısı	0,791*	
Yaşam Doyumu	-0,204	0,788*
HTMT Kriteri		
Yaşam Doyumu	0,210	

*=Ortalama açıklanan varyansın karekökü $\sqrt{AVE}$; SRMR: 0,067; NFI: 0,892

Ölçüm modellerine ilişkin PLS SEM model uyum değerlerini SRMR ve NFI olarak hesaplanmaktadır. Buna göre, SRMR 0,08'in altında olması kabul edilirken (Arbuckle, 2011) NFI değerinin de 1'e yakın olması istenmektedir (Hair vd., 2013). Elde edilen model uyum değerlerinden SRMR 0,067 ve NFI 0,892 çıktığından ötürü söz konusu bu değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu söylenebilir.

3.2. Yapısal Eşitlik Modeli Sonuçları

Araştırmada kurgulanan model önerisinin test edilmesi amacıyla iki aşamalı bir yöntem benimsenmiş ve birinci aşama olan güvenilirlik ve geçerlik süreçleri istenilen referans aralıklarında olduğundan birinci aşamanın tamamlandığı söylenebilir. İkinci aşamada ise yapısal model test edilmiştir. Bu anlamda öncelikle doğrusallık ve yöntem yanlılığının test edilmesi gerekmektedir. Sonraki aşamada R^2 yani bağımsız değişkenin bağımlı değişkeni açıklama miktarı ele alınmaktadır. Son olarak önyükleme sonucu incelenmektedir.

Şekil 2. YEM Sonucu

Yapısal eşitlik modeline yönelik çeşitli sonuçlara Şekil 2'de yer verilmiştir.

PLS SEM sonucunda ortaya çıkan VIF değeri 3'ün altında olduğundan doğrusallık ve yöntem yanlılığının olmadığı söylenebilir (Diamantopoulos & Sigua, 2006). Yapılan 5000 ön yüklem örneği ve 267 veri sayısı ile ortaya çıkan sonuçlara göre, koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu açıklama miktarı %4 olarak bulgulanmıştır. Ayrıca koronavirüs kaygısında meydana gelecek bir birimlik değişimde yaşam doyumunun negatif yönlü olarak -0,204 değiştiği tespit edilmiştir.

4. Sonuç ve Öneri

Bu çalışma 2022 yılında Balıkesir il merkezinde yer alan Atatürk Parkı'na rekreasyonel amaçlı ziyaret gerçekleştiren bireylerin algıladıkları koronavirüs kaygı durumlarının yaşam doyumlarına olan etkisini incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu anlamda bireylerin rekreasyonel alan kullanımında algıladıkları koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna olan etkisi yapısal eşitlik modeliyle istatistiksel olarak ortaya koyulmuştur. Çalışmaya 174'ü kadın (Yaş Ort.: 20,17±3,17) ve 102 erkek (Yaş Ort.: 21,02±3,85) olmak üzere toplam 276 birey katılmıştır. Araştırmanın yapıldığı dönemde koronavirüsün yeni varyantlarının ortaya çıkmasına karşın önceki süreçte henüz bir aşının olmaması nedeniyle sosyal izolasyon hükümetlerce daha sert biçimde uygulanabilmekteydi. Öte yandan yeni varyantların önceki varyantlara kıyasla daha az öldürücü olması nedeniyle sosyal izolasyon neredeyse tamamen kaldırılmış durumdadır. Bunun sonucunda bireyler özgürce günlük yaşamlarına dönmüşlerdir. Ayrıca rekreasyonel alanlarının kullanımının arttığı söylenebilir. Bireylerin

sahip oldukları boş zamanlar (bkz. Tablo1) incelendiğinde %63,7 düzeyinde 3-6 saat arasında boş zamanın olduğu anlaşılmaktadır. Sahip olunan boş zamanlarında rekreasyonel etkinlik alanlarında geçirilmesi mümkündür. Nitekim araştırmaya katılan bireylerin rekreasyonel alan kullanımları sürecinde koronavirüs kaygısı yaşama durumlarının yaşam doyumlarına nasıl bir etki ettiği yapılan analizler sonucu ortaya koyulmuştur. Buna göre, koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu %4 açıkladığı ayrıca koronavirüs kaygısındaki bir birimlik değişimin yaşam doyumunda negatif yönlü olarak -0,204 düzeyinde bir değişime neden olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla bireylerin koronavirüs kaygı düzeylerinin yaşam doyumları açısından belirleyici bir rol üstlendiği söylenebilir.

Literatürde koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna olan etkisi birçok çalışma ile açıklanmaya çalışılmıştır. Lin (2020)'ne göre, dünya genelindeki ölümler ve pandemiyle ilgili haberlere maruz kalmanın bireylerde korku, endişe ve depresyon ortaya çıkmasına neden olabilmekte bunun sonucunda da sosyal dışlanmanın ortaya çıktığı gözlemlenmektedir. Koronavirüsün olumsuz etkilerini araştıran Yaman vd. (2021) koronavirüs kaygısının egzersiz yapma durumuyla negatif yönde ilişkili olduğunu gözlemlenmişlerdir. Bu sonuç bireylerin hareketli olma durumlarının koronavirüs kaygısını düşürebileceği şeklinde yorumlanabilir. Öte yandan rekreasyonel alan kullanımının temelinde hareket etmek olduğundan elde edilen sonucun yapılan bu araştırma sonucuyla örtüştüğü söylenebilir.

Gündoğan (2021) yapmış olduğu çalışmada koronavirüs kaygısının yaşam doyumuyla negatif yönlü bir ilişkiye sahip olduğunu saptamıştır. Ayrıca koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu ile negatif yönlü ilişkisi literatürdeki farklı birçok çalışma ile desteklenmektedir (Blasco-Belled vd., 2020; Huang & Zhao, 2020; Zhang vd., 2020; Rogowska vd., 2020; Cao vd., 2020; Zhang & Ma, 2020; Gawrych vd., 2021). Böylece literatürden elde edilen sonuçların bu çalışmada elde edilen bulgularla paralellik gösterdiği söylenebilir. Koronavirüs önlemleri çerçevesinde uygulanan sosyal izolasyon bireyleri yalnızlığa itebilmekte ve bu durumun sonucunda yaşam doyumunun düşmesi muhtemel bir sonuç olarak görülmektedir. Bu yönde yapılan bir araştırma sonucunda yalnızlığın yaşam doyumunu düşürdüğü ifade edilmiştir (Hamermesh, 2020). Ahorsu vd. (2020) koronavirüs kaygısı ve depresyon arasında pozitif ilişkilere işaret etmektedir. Buna göre, kaygı ve depresyon düzeyleri pozitif yönlü ilişkili bulunsa da bu kavramların olumsuz duygu durumları olması nedeniyle yaşam doyumuna olumsuz etki edebilecekleri literatürden hareketle söylenebilir. Öte yandan öğrenciler üzerinde koronavirüs kaygısının yaşam doyumuna etkisinin incelendiği farklı bir araştırmada pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu ifade edilmiştir (Duong, 2021). Bu sonuç literatürdeki diğer çalışmalarla çelişmektedir. Ancak araştırmacılar bu durumun o dönemde koronavirüse karşı sergilenen mücadeledeki başarılı önlemlerden kaynaklandığına

Tablo 4. YEM Etki Sonuçları

Model	β	S.S.	t-değeri	p	VIF
Koronavirüs Kaygısı → Yaşam Doyumu	-0,204	0,979	4,355	,000***	1,000

$p < 0.001$ ***; $R^2 = ,04$

işaret etmişlerdir. Dolayısıyla öğrencilerin sahip oldukları değerlere yönelik genel değerlendirmelerinin olumlu olmasından kaynaklandığına vurgu yapıldığı söylenebilir.

Söz konusu bu çalışmada koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu yüksek düzeyde etkilemesi beklenmiştir. Ancak koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu yalnızca %4 açıklamasının da Duong (2021) tarafından yürütülen çalışmadaki sonuçlarla açıklanabileceği düşünülmektedir. Nitekim bu araştırmanın yapıldığı dönem korona önlemleri minimumda uygulanmıştır. Dolayısıyla ortaya çıkan etkinin az olmasının bu durumdan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak rekreasyonel alan kullanımında koronavirüs kaygısının yaşam doyumunu olumsuz yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle bu çalışmada belirlenen hipotez literatürdeki benzer çalışmalar ile desteklenmiş dolayısıyla bu araştırma sonuçlarına göre kabul edilmiştir. Bu anlamda yapılacak sonraki araştırmalar koronavirüsün yaşam doyumuna olan etkisini aracı veya düzenleyici modeller ile test edebilirler. Nitekim koronavirüs hafiflemiş olsa da etkisinin sürdüğü gözlemlenmektedir. Ayrıca bu çalışmada rekreasyonel alanlar aktivite fark etmeksizin genel anlamda ele alınmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda rekreasyonel aktiviteler göz önüne alınarak daha spesifik çalışmalar tasarlanabilir. Böylece koronavirüs kaygısı daha belirgin biçimde ele alınabilir. Öte yandan bu araştırma Balıkesir il merkezinde yer alan Atatürk Parkı ile sınırlandırılmıştır. Farklı rekreasyonel alanlar belirlenerek daha geniş gruplarda benzer çalışmalar tasarlanabilir.

Etik Beyan

Bu çalışmada kullanılan anket yöntemi için Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 20/10/2022 tarihli ve E-84026528-050.01.04-2200250260 sıra sayılı kararı ile izin alınmıştır. Aksi bir durumun tespiti halinde TO&RE Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

Yazar Katkı Beyanı

1. Yazarın katkı oranı %70, 2. Yazarın katkı oranı ise %30'dur.

Çıkar Beyanı

Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Ahorsu, D. K., Lin, C. Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. (2020). The Fear of COVID-19 Scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 20(3), 1537-1547.
- Akkuzu, H., Yumuşak, F. N., Karaman, G., Ladikli, N., Türkkan, Z., & Bahadır, E. (2020). Koronavirüs Kaygı Ölçeği'nin Türkçe güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *Kıbrıs Türk Psikiyatrisi ve Psikoloji Dergisi*, 2(2), 63-67.
- Arbuckle, J. L. (2011). *IBM SPSS Amos 20 user's guide*. Amos Development Corporation, SPSS Inc.
- Batthyany, A., & Russo-Netzer P. (2014). *Meaning in Positive and Existential Psychology* (Editors: Alexander Batthyany & Pninit Russo-Netzer). Springer New York, NY.

- Bilsland, C., Nagy, H., & Smith, P. (2020). Virtual Internships and Work-Integrated Learning in Hospitality and Tourism in a Post-COVID-19 World. *International Journal of Work-Integrated Learning*, 21(4), 425-437.
- Blasco-Belled, A., Tejada-Gallardo, C., Torrelles-Nadal, C., & Alsinet, C. (2020). The costs of the COVID-19 on subjective well-being: An analysis of the outbreak in Spain. *Sustainability*, 12(15), 1-13.
- Cao, W., Fang, Z., Hou, G., Han, M., Xu, X., Dong, J., & Zheng, J. (2020). The psychological impact of the COVID-19 epidemic on college students in China. *Psychiatry research*, 287, 1-5.
- De Vos, J. (2019). Analysing the effect of trip satisfaction on satisfaction with the leisure activity at the destination of the trip, in relationship with life satisfaction. *Transportation*, 46(3), 623-645.
- Diamantopoulos, A. & Siguaw, J. A. (2006). Formative versus reflective indicators in organizational measure development: A comparison and empirical illustration. *British Journal of Management*, 17(4), 263-282.
- Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J. & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.
- Diener, E., & Biswas-Diener, R. (2008). *Happiness: Unlocking the mysteries of psychological wealth*. Blackwell Publishing.
- Diener, E. & Seligman, M.E.P. (2004). Beyond money: Toward an economy of well-being. *Psychol Sci Public Interest*, 5(1), 1-31.
- Duong, C. D. (2021). The impact of fear and anxiety of Covid-19 on life satisfaction: Psychological distress and sleep disturbance as mediators. *Personality and Individual Differences*, 178, 1-11.
- Fornell, C. & Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18(1), 39-50.
- Gaskin, J. & Lim, J. (2016). *Master Validity Tool*. AMOS Plugin: Gaskination's Stat Wiki.
- Gawrych, M., Cichoń, E., & Kiejna, A. (2021). COVID-19 pandemic fear, life satisfaction and mental health at the initial stage of the pandemic in the largest cities in Poland. *Psychology, Health & Medicine*, 26(1), 107-113.
- Gündoğan, S. (2021). The mediator role of the fear of COVID-19 in the relationship between psychological resilience and life satisfaction. *Current Psychology*, 40(12), 6291-6299.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7. Baskı). New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Hair, J. F., Hult, G. T. M., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2017). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*, (2. Baskı). Sage publications.
- Hair, J. F., Ringle, C. M., & Sarstedt, M. (2013). Partial least squares structural equation modeling: Rigorous applications, better results and higher acceptance. *Long range planning*, 46(1-2), 1-12.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. G. (2014). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): An emerging tool in business research. *European Business Review*, 26(2), 106-121.
- Hamermesh, D. S. (2020). Life satisfaction, loneliness and togetherness, with an application to Covid-19 lock-downs. *Review of Economics of the Household*, 18(4), 983-1000.
- Henseler, J., Hubona, G., & Ray, P. A. (2016). Using PLS path modeling in new technology research: Updated guidelines. *Industrial Management & Data Systems*, 116(1), 2-20.
- Hicks, J. A., & Routledge, C. (2013). *The experience of meaning in life: Classical perspectives, emerging themes, and controversies* (Editors: Joshua A. Hicks & Clay Routledge). Springer Science&Business Media.

- Huang, Y. & Zhao, N. (2020). Generalized anxiety disorder, depressive symptoms and sleep quality during COVID-19 outbreak in China: A web-based cross-sectional survey. *Psychiatry Research*, 288, 1-6.
- İbiş, S. (2020). Covid-19 Salgınının Seyahat Acentaları Üzerine Etkisi. *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 85-98.
- Karabağ Aydın, A., & Fidan, H. (2022). The Effect of Nurses' Death Anxiety on Life Satisfaction During the COVID-19 Pandemic in Turkey. *Journal of religion and health*, 61(1), 811-826.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar ilkeler teknikler* (33. Baskı). Ankara, Nobel Yayınevi.
- Kement, U., Çavuşoğlu, S., Demirağ, B., Durmaz, Y., & Bükey, A. (2022). Effect of perception of COVID-19 and nonpharmaceutical intervention on desire and behavioral intention in touristic travels in Turkey. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 5(1), 230-249.
- Konyalılar, N. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde havacılık sektöründe çalışanların karar verme stillerinin motivasyonlarına etkisinin incelenmesi, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 9(3), 2037-2057.
- Lee, S. A. (2020). Coronavirus Anxiety Scale: A brief mental health screener for COVID-19 related anxiety. *Death Studies*, 44(7), 393-401.
- Lin, C.Y. (2020). Social reaction toward the 2019 novel coronavirus (COVID-19). *Social Health and Behavior*, 3(1), 1-2.
- Pavot, W. & Diener, E. (2008). The satisfaction with life scale and the emerging construct of life satisfaction. *The Journal of Positive Psychology*, 3(2), 137-152.
- Ransing, R., Adiukwu, F., Pereira-Sanchez, V., Ramalho, R., Orsolini, L., Schuh Teixeira, A.L., Gonzalez-Diaz, J.M., et al., (2020). Mental health interventions during the COVID-19 pandemic: A conceptual framework by early career psychiatrists. *Asian Journal of Psychiatry*, 51, 1-8.
- Rogowska, A. M., Kuśnierz, C., & Bokszczyński, A. (2020). Examining anxiety, life satisfaction, general health, stress and coping styles during COVID-19 pandemic in polish sample of university students. *Psychology Research and Behavior Management*, 13, 797-811.
- Satıcı, B., Gocet-Tekin, E., Deniz, M., & Satıcı, S. A. (2021). Adaptation of the Fear of COVID-19 Scale: Its association with psychological distress and life satisfaction in Turkey. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 19(6), 1980-1988.
- Trzebiński, J., Cabański, M., & Czarnecka, J. Z. (2020). Reaction to the COVID-19 pandemic: The influence of meaning in life, life satisfaction, and assumptions on world orderliness and positivity. *Journal of Loss and Trauma*, 25(6-7), 544-557.
- Yaman, M. S., Kahveci, M. S., Dönmez, A., Hergüner, G., Yaman, Ç., Çakar, D. B., & Genç, H. İ. (2021). Determining the Anxiety of Athletes During Covid-19 Pandemic. *Pakistan Journal of Medical and Health Sciences*, 15(4), 1425-1432.
- Zhang, S. X., Wang, Y., Rauch, A., & Wei, F. (2020). Unprecedented disruption of lives and work: Health, distress and life satisfaction of working adults in China one month into the COVID-19 outbreak. *Psychiatry Research*, 288, 1-6.
- Zhang, Y., & Ma, Z. F. (2020). Impact of the COVID-19 pandemic on mental health and quality of life among local residents in Liaoning Province, China: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7), 1-12.